

„FIGYELŐ“
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
BUDAPEST
Telefon: József 62-66.

Friss Ujság (Budapest).....

Megjelent: 23

Rákospalota népszállója — szalmaboglyákban

Vanyó bácsi a palotai koldusbíró, a törhetetlen bohém megmutatja a szalmakazalok birodalmát — Husz-harminc nincstelen a boglyák tövében alszik télen-nyáron — Miért tették ki a palotai szegényházból Vanyó bácsit?

Rákospalota rendezett tanácsu városnak ezt a részét még mindig öreg falunak hívja a palotai ember. Az A és az 55-ös kocsik végállomásától alig öt percet gyalogolunk és elérkezünk a minden idők legfurcsább és „rendezett tanácsu városban” pedig éppenséggel nem szokott népszállóhoz: a Nagymező-ucca 30. sz. alatti telekhez.

Szalmaboglyák — egy r. t. város népszállói!

Ne tessék semmiféle jóléti intézményre gondolni. A „Népszállót” csak azok a szerencsétlenek nevezték el így, akik a Nagymező-uccai üres telken felrakott szalmaboglyákba ássák magukat, hogy a csúszkasz földön, az Isten szabad ege alatt meg ne fagyjanak. A Nagymező-ucca 30. számnak se kerítése, se háza nincs. Egy darab mező ez abból a szélesen elterülő vidékből, amely Fót felé visz. A város és a falu furcsa keveredése teremtette meg ezt a lehetetlen nyomortanyát, amelyhez a nincsteleneket a város adja, a szalmakazlakat a falu. Itt találkoztunk a 70 éves Vanyó Mártonnal.

lunk egy szalmakazal-lakás előtt. *A kazal alsó felében ásszszzerű nyílás van.* Ebbe huzódva, jóízűen horkol, de rongyaiban álmában is mindig dereg egy ember. *Ez a lakás és a lakója!*

— Odább is, tovább is egy-egy lakás, egy-egy emberféle! Ránknevet az öreg:

— Nem tudnak az urak még semmit. Majd én megmutatom ezt a birodalmat.

— Hát maga is itt lakik!

— *Itt ám! Helluel-közzel 8 ével!* Itt fagyott le a kezem meg a vesém! No de menjünk, majd megmutatom, hogy hol fagyott meg a jó cimborám, *Schmidt István*, ez év február 8-án!

A fű bizony deres már, sőt az őszi esők vizesre mosták az egymásmellett emelkedő szénaboglyákat. A nyirkos, ködös őszi reggelen bizony nem a legbarátságosabb bolyongania boglyák által határolt „uccákban”. Észre veszi ezt Vanyó bácsi, mondja is mindjárt a verses kadenciát.

— Ez az ucca bizony sáros. Ebbe rózsám a komiszáros.
— Jó kedve van, öreg!

A szalmakazal-népszálló egyik lakója.

Hatalmas alakú az öreg. Ősz szála keretéből jókedvűen hunyorgat a szeme. Olyan, mintha ő lenne a főbíró. Vállán palást helyett gyarócskakarót hord büszkén, jobbában óteles fazekat lenget, baljában pedig egy patriarka-bototorongat. Éppen a munkájára indul az öreg: *koldulni!* A Friss Ujság rajzólművészeivel hitetlenkedve ál-

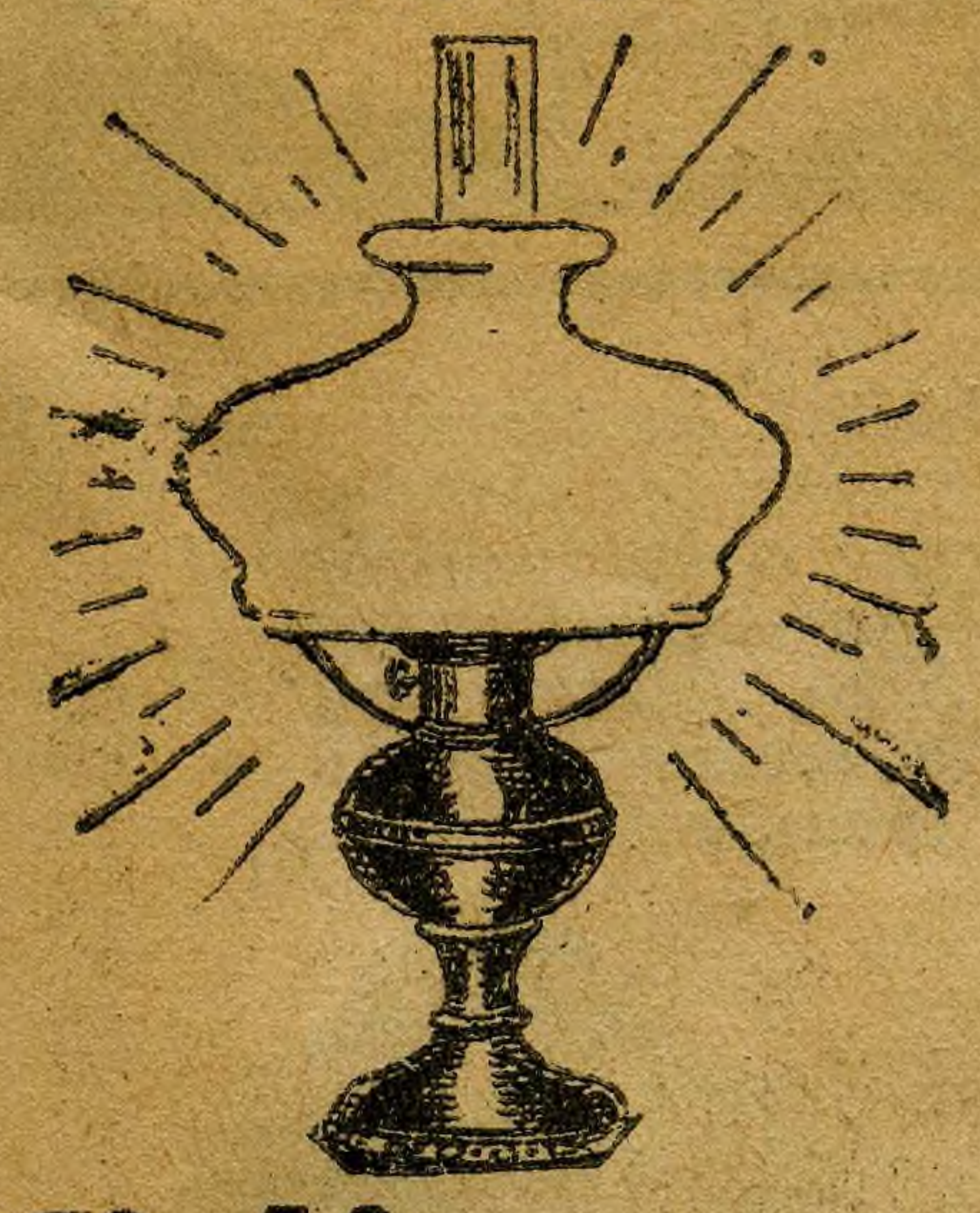
— Hát bizony ez az egy, amit nem vettek el tőlem a cudarok. Ez gyakran a táplálékom, — mondja komolyra forduló szóval — korgó gyomorral is tudok énekelni!

A szalmaboglya tövére mutat: — *Ide bevágódnak a népek!* Eltanulták tőlem. Azelőtt egyedül „laktam” itt de most mindjobban ellepik a szállástalanok. Örülök is nekik. Mert sok erre a veszett kutya, meg

Kezdetleges petroleum-lámpával

romtja a szemét és rongja a szoba levegőjét is!

Gondoljon már most a hosszú téli estékre és kérje még ma

Aladdin csodalámpánk

képes leírását, ingyen és bérmentre azonnal megküldjük.

Az ALADDIN-lámpa díszíti a szobát, nappali fényt áraszt, amellet olcsó, mert gazdaságos, vételára hamarosan megtérül, mert hihetetlenül kevés petroleumot fogyaszt. Olyan biztos, hogy gyermek is kezelhető!

ALADDIN KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

14. számú lámpabeváltó-osztálya.
BUDAPEST, IV. BELVÁROS, MOLNÁR-UTCA 21.

a veszett ember, osztán mégis biztonságosabb, ha többen vagyunk.
— Kik laknak itt? — kérdezzük.
— Mindenfélék. Huszan, harmincan. Emberek, asszonyok vegyest. Koldusok, kivert legények, facér munkások, no, meg akad itt *egy-egy ficsur is, aki elmulatta a pénzét és idejön Pestről háltni. Van olyan, aki hónapokig meghuzódik itt!*
— A hatóság nem bántja magukat?
— Nem igen jönnek errefelé a rendőrök. Azután meg hiába jönnek. Nem tudnak itt nekünk ember-séges szállást adni.

Megállunk. Két szalmakazal között, az egyik tövében, ásott vizes „beásás” sötétedik. Vanyó bácsi leveszi kucsmáját és megilletődve, ünnepelesen jelenti:

— *Itt fagyott meg a télen Schmidt István!*

— Ezen a télen nem tudom, hogy kik lesznek a sorosak! — teszi hozzá csendesesen és könnyet töröl ki szeméből.

Schmidt Istvánról azt is megtudom, hogy 14 éves volt csak és megfagyása előtti éjszakán a jeges patakban erőszakkal megfürösztötték. Hogy kik, arról Vanyó bácsi jónak látja nem nyilatkozni.

Vanyó bácsi volt állami rendőr, most koldusbíró portáján

— Menjünk most a Belvárosba, az én portámhoz — mondja keserű gunnyal Vanyó bácsi. — Székkel bizony nem kínálhatom meg az urakat, legfeljebb egy csomó vizes szalmára telepedhetnek. Hát itt élek én nyolc év óta!

— Maga jobb embernek látszik — mondom a jóbeszédű Vanyó bácsinak. — Hogy került ideig?

— Mert *életemben mindig igazságos ember voltam!* — mondja. — 16 évig állami rendőr voltam, azután családi ügyem miatt elesaptak. Míg dolgozni tudtam, dolgoztam, de azután megrokkantam és íme, itt vagyok. Közben egy bűn nyomára jutottam. Fel is jelentettem, akik legjobb tudomásom szerint hamispénzt gyártottak, de *végül is nekem gyűlt meg a bajom!* Pedig Isten látja a lelkemet, csak az igazak útját járom.

— Sokat beszélhetnék én ezekről a dolgokról, amelyekbe igazságszeretetem üzött. Dehát minek harcoljak újból!

A rákospalotai szegényház „ápoltsjai”

— Most miből él?
— Koldulgatek, kérem! A koldu-